

Maciej Tokarski

Ocena wsparcia współpracy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP) z jednostkami naukowymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (RPO WK-P)

Ekonomiczne Problemy Usług nr 102, 427-438

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MACIEJ TOKARSKI

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

**OCENA WSPARCIA WSPÓŁPRACY MIKRO,
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW (MMSP)
Z JEDNOSTKAMI NAUKOWYMI W RAMACH
REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO (RPO WK-P)**

Wprowadzenie

Głównymi cechami gospodarki rynkowej jest dominująca przewaga prywatnej własności oraz znacząca rola mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP) w produkcji dóbr i świadczeniu usług. Ze względu na swoją rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy i szybkie dostosowanie się do zmian zachodzących w otoczeniu, przedsiębiorstwa te mają duże znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego. To również one są odpowiedzialne za wzrost i rozwój gospodarczy, a także zwiększanie konkurencyjności gospodarki narodowej.

We współczesnym świecie podstawowym czynnikiem kreującym postęp i rozwój gospodarczy jest zdolność do innowacji, rozumiana jako umiejętność przyswajania i wykorzystywania nowej wiedzy. W nowoczesnej gospodarce coraz większe znaczenie odgrywają innowacyjne firmy tworzone na podstawie badań prowadzonych przez naukowców w ośrodkach akademickich. Globalizacja, dynamiczne zmiany ekonomiczno-społeczne oraz rozwój gospodarki opartej na wiedzy wymuszają zmiany w obszarze edukacji i szkolnictwa wyższego w kierunku nowych form współpracy nauki i gospodarki.

Transfer wiedzy w wymiarze europejskim jest obecnie jednym z rozwiązań prowadzących do powstania gospodarki opartej na wiedzy. Stanowi również filar integracji a zarazem skuteczniejszy sposób internacjonalizacji badań naukowych, stąd współpraca placówek naukowych i przedsiębiorstw jest jednym z podstawowych warunków awansu cywilizacyjnego Polski (jej brak lub słabe wykorzystanie będzie niewątpliwie zaprzepaszczeniem części potencjału gospodarczego kraju). Według najnowszego „Globalnego raportu konkurencyjności”, opracowanego przez Światowe Forum Ekonomiczne, Polska znajduje się dopiero na 64. miejscu (za Gambią, Wietnamem i Rosją) w rankingu, który ocenia współpracę szkół wyższych z podmiotami gospodarczymi. Nasze szkoły uzyskują marne dochody z działalności badawczej, ze sprzedaży patentów, towarów i usług – w roku 2009 było to łącznie tylko 18,4 mln zł. Tymczasem w roku 2002, Uniwersytet Columbia dzięki samym licencjom zarobił ponad 143 mln USD, a Massachusetts Institute of Technology

(MIT) – ponad 77 mln USD¹.

W artykule na podstawie RPO WK-P na lata 2007–2013 i analizy przeprowadzonych konkursów przez Urząd Marszałkowski w Toruniu (w ramach działania 5.4. Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii) oraz literatury przedmiotu autor porusza kwestie dotyczące wsparcia nauki z biznesem (a w szczególności sektora MMSP) ze środków europejskich w ramach RPO WK-P i dokonuje oceny współpracy ośrodków naukowo-badawczych z przedsiębiorstwami regionu kujawsko-pomorskiego.

1. Poziom innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego

W skali całego kraju, pod względem regionalnego wskaźnika innowacyjności gospodarki (*Regional Innovation Index* – RII), województwo kujawsko-pomorskie znajduje się poniżej średniej krajowej – cechuje je niska innowacyjność (zaliczane jest do kategorii *low innovators*)². W rankingu, obliczonego na podstawie regionalnego indeksu innowacyjności (RII) dla polskich województw, wynika, że województwo kujawsko-pomorskie zajmuje przedostatnie miejsce. Sytuacja województwa w tym zakresie nie jest najlepsza, ale jednocześnie nie różni się dramatycznie od sytuacji większości pozostałych regionów w Polsce³.

Podobne wnioski płyną z badania *Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce w oparciu o metodologię European Innovation Scoreboard*⁴, przeprowadzonego na zamówienie Ministerstwa Gospodarki. Raport ten pokazuje, że we wszystkich analizowanych kategoriach województwo kujawsko-pomorskie zajmowało dalsze miejsca, przy czym najwyższe miejsce (4) zajęło w ramach kategorii: nakłady na działalność innowacyjną w % obrotu. Wysoka pozycja regionu w tej kategorii wiąże się z wysokim udziałem przedsiębiorstw w finansowaniu działalności B+R w regionie. Ostatnie (16) miejsce województwo kujawsko-pomorskie zajmuje w dwóch kategoriach: nowe wnioski patentowe zgłaszane do Europejskiego Urzędu Patentowego (ang. *European Patent Office* – EPO) w przeliczeniu na milion ludności oraz zasoby ludzkie w nauce i technice (*Human Resources In Science and Technology* – HRST) jako % ludności. Również bardzo niskie, 14. miejsce województwo zajmuje w kategorii zatrudnienie w usługach wysokiej techniki,

¹ P. Cieśliński, *Jak zarobić na nauce?*, „Gazeta Wyborcza” (16.05.2011).

² Tylko pięć polskich regionów: dolnośląskie, mazowieckie, małopolskie, pomorskie i śląskie zaliczane jest do wyższej kategorii tj. *medium low-innovators*. Słaby wynik regionów odpowiada poziomowi innowacyjności państwa, do których te regiony należą; *Identyfikacja kierunków rozwoju sektora MSP w województwie kujawsko-pomorskim*, Wyd. Urząd Marszałkowski województwa kujawsko-pomorskiego, Toruń 2010, s. 58.

³ *Ibidem*, s. 59–60. Najwyższą wartość wskaźnika RII osiągnęły województwa: mazowieckie 0,42, pomorskie i dolnośląskie 0,41, natomiast najniższą wartość: lubelskie 0,29, kujawsko-pomorskie 0,31 oraz świętokrzyskie, łódzkie i zachodniopomorskie 0,32.

⁴ Instytut Technologii Eksploatacji Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2008; <http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Innowacyjnosć/Polityka+innowacyjnosci/Analiza+porownawcza+innowacyjnosci+regionow+w+Polsce+w+oparciu+o+metodologię+European+Innovation+Sco.htm> (1.12.2010).

jako % ogółu zatrudnionych. Zgodnie z analizą, region kujawsko-pomorski pod względem innowacyjności znalazł się na odległym 13. miejscu wśród wszystkich regionów Polski⁵.

Ważnym miernikiem innowacyjnego potencjału województwa jest ocena poziomu atrakcyjności inwestycyjnej województwa dla działalności zaawansowanej technologicznie. Wyniki badań realizowanych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową prowadzą do wniosku, że przy generalnie niskiej pozycji województwa, wysoką pozycję zajmuje podregion bydgosko-toruński⁶, m.in. w relatywnie wysokiej koncentracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców firm sektora ICT (technologie informacyjne i telekomunikacyjne). Taka koncentracja przedsiębiorstw z wysoko technologicznie zaawansowanego sektora stwarza korzystne warunki do wzrostu innowacyjności gospodarki.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z województwa kujawsko-pomorskiego zauważają potrzebę poprawy swojego potencjału innowacyjnego. Niestety w małym zakresie odczuwają potrzebę zwiększania współpracy z instytucjami naukowymi, w tym badawczo-rozwojowymi oraz zwiększenia zakresu inwestycji o działania B+R. Wśród barier rozwoju potencjału innowacyjnego, kujawsko-pomorscy przedsiębiorcy wskazują między innymi czynniki⁷:

- utrudniony dostęp do środków finansowych,
- utrudniony dostęp do instytucji wspierających przedsiębiorczość i innowacyjność,
- wysokie koszty pozyskiwania informacji,
- trudny dostęp do wiedzy o nowych technologiach.

Przedsiębiorstwa w województwie mają utrudniony dostęp do finansowania innowacyjnych projektów. Nie mają tu siedziby instytucje finansowe typu *venture capital* (kapitał podwyższonego ryzyka) czy *seed capital* (kapitał zalążkowy). Brakuje też bezzwrotnego finansowania wspierającego zakup prac badawczo-rozwojowych. Jednak regionalne instytucje otoczenia biznesu, w tym Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego czy też Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców, starają się uzupełnić lukę w ofercie dostępnych instrumentów finansowych.

⁵ Analiza wpływu wsparcia udzielonego w ramach Działania 2.6 ZPORR na wzrost współpracy pomiędzy jednostkami B+R oraz przedsiębiorstwami, TARR SA, Toruń 2010.

⁶ Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2008, Warszawa 2008, s. 29–30, 34, gdzie wskazano na najwyższą atrakcyjność inwestycyjną podregionu bydgosko-toruńskiego dla działalności zaawansowanej technologicznie. Zob. też: R. Guzik, *Przestrzenne zróżnicowanie potencjału innowacyjnego w Polsce*, w: *Innowacyjność polskiej gospodarki*, red. M. Górzyński, R. Woodward, Zeszyty Innowacyjne 2, CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa 2004, s. 33–36, gdzie wskazano na podregion bydgosko-toruński jako na obszar o bardzo wysokiej koncentracji firm z sektora ICT.

⁷ http://www.vb.kpzpip.pl/blog/10_1-innowacje_a_gospodarka_wojewodztwa.html.

2. Obszary wsparcia nauki z biznesem ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (RPO WK-P)

Każde województwo ma swój regionalny program operacyjny, czyli pulę środków z Unii Europejskiej do wydania w latach 2007–2013, dzięki którym regiony mają się rozwijać. Kujawsko-pomorskie dostało z Brukseli na swój RPO 951 mln euro (3,7 mld zł). Pieniądze trafiają do samorządów na m.in. drogi i inne inwestycje komunalne, na uczelnie oraz do przedsiębiorców, którzy kupują nowy sprzęt, rozszerzają zakres działalności, rozbudowują hale produkcyjne i tworzą nowe miejsca pracy. Marszałek dzieli dotacje w konkursach. W województwie kujawsko-pomorskim w ramach Osi priorytetowej 5. *Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw*, której celem jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia, wyodrębniono m.in. działanie 5.4. *Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii*, którego celem jest wykorzystanie potencjału nauki i jednostek B+R dla wzrostu konkurencyjności regionu⁸. W ramach działania, Marszałek województwa podzielił środki wyróżniając projekty kluczowe i projekty konkursowe.

W ramach działania 5.4. przeprowadzono 2 konkursy (tab. 1).

Tabela 1

Realizacja projektów konkursowych w ramach działania 5.4. RPO W-KP

Konkurs	Rezultaty
RPOWKP Nr 48/V/5.4/2010	21.09.2010 r. zakończono nabór wniosków, których złożono 9 na łączną kwotę 176 475 813,69 zł (przekroczona została wartość 130% alokacji środków przewidzianych w ramach konkursu). Po uzyskaniu pozytywnej oceny na etapie oceny formalnej, 6 wniosków o dofinansowanie projektów przekazano do następnego etapu, czyli oceny merytorycznej. 2 wnioski o dofinansowanie projektów nie spełniając kryteriów merytorycznych uzyskały negatywną ocenę. W przypadku pozostałych czterech wniosków, wnioskodawcy (firmy biznesmena R. Karkosika) w trakcie trwania oceny merytorycznej wycofali wnioski o dofinansowanie projektów z dalszej procedury oceny ⁹ . W efekcie przeprowadzonej procedury konkursowej, zakończonej 31.10.2011 r., nie wyłoniono żadnego projektu do dofinansowania

⁸Szczegółowe omówienie poszczególnych działań znajduje się w: *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013*. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013 (uszczegółowienie RPO), Toruń, wrzesień 2011, s. 96–128.

⁹T. Ciechoński, *Nikt nie zasłużył na dotację – w puli było 38 mln*, „Gazeta Wyborcza” 03.11.2011.

RPOWKP 77/V/5.4./2011	2.03.2012 r. zakończono nabór wniosków preselekcyjnych o dofinansowanie projektów. W ramach naboru złożono 16 wniosków o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 10 768 020,50 zł wnioskowanego dofinansowania. Termin rozstrzygnięcia konkursu – 04. 2013 r. W ramach konkursu przewidziano projekty mające na celu wsparcie zakupu usług badawczo-rozwojowych dla przedsiębiorstw, istotnych w trakcie opracowywania nowego lub ulepszanego produktu oraz zmian procesowych w przedsiębiorstwie, skutkujące ich wdrożeniem w prowadzonej działalności gospodarczej, prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług lub mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian produkcji
--------------------------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego województwa kujawsko-pomorskiego w Toruniu.

W ramach projektów kluczowych, Marszałek Województwa przeznaczył środki na realizację następujących projektów (tab. 2).

Tabela 2

Realizacja projektów kluczowych w ramach działania 5.4. RPO W-KP

Wnioskodawca	Projekt
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszcy Realizacja II etapu Regionalnego Centrum Innowacyjności Wartość ogółem: 57 209 299, 90 zł Dofinansowanie z UE: 40 033 964,62 zł	Za ponad 57 mln zł uczelnia modernizuje swoją infrastrukturę, tworząc i wyposażając Regionalne Centrum Innowacyjności. Projekt budowy Regionalnego Centrum Innowacyjności zakłada utworzenie 28 specjalistycznych Regionalnych Laboratoriów Badawczych na wszystkich wydziałach bydgoskiego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego. Będą w nich prowadzone badania w dziedzinie nauk technicznych i przyrodniczych. Przez półtora roku realizacji przedsięwzięcia zmodernizowano już pomieszczenia 14 laboratoriów wydziałowych, do 9 zakupiono nowoczesne urządzenia, sprzęt laboratoryjny i specjalistyczne oprogramowanie komputerowe. Zakończono już adaptację i w pełni wyposażono 4 pracownie: <ul style="list-style-type: none"> – Laboratorium Badań Własności Mechanicznych oraz Składu Chemicznego Materiałów Konstrukcyjnych, – Regionalne Centrum Badania Żywności i Urządzeń Przemysłu Spożywczego, – Laboratorium Badań Urządzeń Elektrycznych Niskiego Napięcia i Jakości Produkcji, – Centrum Digitalizacji i Przetwarzania Informacji Naukowo-Technicznej. Zdaniem prof. Antoniego Bukaluka Rektora UTP: przy pomocy powstałej sieci laboratoriów, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy animować będzie rozwój innowacyjny przedsiębiorstw, także tych, które nie mają odpowiedniego zaplecza naukowo-badawczego. Stworzy to warunki dla usprawnienia transformacji i transferu wiedzy oraz doświadczeń ze sfery badań i rozwoju do zastosowań praktycznych, a także pomoże wpłynąć na wzrost efektywności współpracy świata nauki z przedsiębior-

	cami
<p>Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Budowa Interdyscyplinarnego Centrum Nowoczesnych Technologii (ICNT) UMK w Toruniu Wartość ogółem: 71 522 577, 47 zł Dofinansowanie z UE: 49 753 375 zł</p>	<p>ICNT będzie pierwszą jednostką toruńskiego uniwersytetu powołaną wyłącznie do prowadzenia badań naukowych, ich wyniki będą cennym wsparciem dla firm, parków przemysłowych i organizacji naukowo-badawczych. To szansa dla regionu na przyciągnięcie uczonych oraz rozwój własnej kadry naukowej o najwyższych kwalifikacjach. Inwestycja zakończy się w 2013 r. Wzorem dla toruńskich naukowców jest ośrodek w Manchesterze, gdzie inwestycje w programy realizowane wspólnie z przedsiębiorcami wynoszą ok. 20 mln GBP rocznie. W naszpikowanym specjalistyczną aparaturą gmachu fizycy, informatycy, chemicy, biolodzy i inni naukowcy mają pracować ramię w ramię z przedsiębiorcami. Będą mieli do dyspozycji aż 60 nowoczesnych laboratoriów. W badaniach mają uczestniczyć także uczeni z innych ośrodków, krajowych i zagranicznych – uczelnia ma już listę pierwszych projektów. W planach są m.in. prace nad innowacyjnymi terapiami nowotworów, nowymi zastosowaniami tomografów optycznych, plastrami z przedźy niewielkiego owada – chruszcika, badania nad ludzkimi emocjami, temperamentem i zaburzeniami psychicznymi. Ciekawie zapowiadają się też prace z pogranicza chemii, biologii i medycyny: naukowcy próbują analizować wydychane powietrze w taki sposób, by błyskawicznie wykrywać raka płuc i narządów przewodu pokarmowego¹⁰. Z pewnością otwarcie ICNT będzie miało wpływ na propagowanie i rozwój przedsiębiorczości akademickiej w regionie</p>
<p>Gmina Miasto Włocławek Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości Wartość ogółem: 21 638 107,65 zł Dofinansowanie z UE: 11 679 248,44 zł</p>	<p>Inkubator służyć będzie do rozpoczynania działalności gospodarczej przez osoby kończące szkoły średnie i wyższe, osoby bezrobotne oraz takie, które chcą rozpocząć działalność na własny rachunek. Dzięki realizacji projektu zapewnione zostaną warunki dla rozwoju firm przez udostępnienie miejsca na ulokowanie działalności gospodarczej z tanim dostępem do urządzeń biurowych, powierzchni magazynowych, produkcyjnych czy też usługowych. Nowo powstałe firmy zyskają również wsparcie doradcze i szkoleniowe oraz pomoc w nawiązywaniu powiązań kooperacyjnych. Projekt zakłada, że docelowo liczba firm wyniesie 20, w tym 11 o charakterze innowacyjnym. Realizacja projektu przyczyni się do ożywienia gospodarczego i aktywizacji mieszkańców Włocławka – do 2015 r. utworzonych zostanie 90 miejsc pracy.</p>

¹⁰Szerzej na temat szczegółowych planów ICNT patrz: N. Waloch, *UMK: Chruszcik zagości w naukowej kuźni*, „Gazeta Wyborcza” 11.05.2011; M. Czarnecki, *Naukowcy zrobią biznes na swoich wynalazkach*, „Gazeta Wyborcza” 27.01.2010.

<p>Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców¹¹ Wartość ogółem: 8 080 618 zł Dofinansowanie z UE: 8 080 618 zł</p>	<p>Celem projektu jest stworzenie warunków dla usprawnienia transferu wiedzy i doświadczeń ze sfery badań i rozwoju do przedsiębiorstw służących rozwojowi gospodarstwu regionu, a zwłaszcza mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią powyżej 90% funkcjonujących tu podmiotów. Istotą projektu jest wprowadzenie voucherów dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców, za który będą mogli kupić usługi badawczo-rozwojowe. Voucher ma być narzędziem inicjującym współpracę między sektorami biznesu i nauki, co przyczyni się do podnoszenia innowacyjności w regionie i przyspieszy transfer wiedzy. Istotą projektu jest zakup przez przedsiębiorstwo, w ramach bezzwrotnej dotacji, usług badawczo-rozwojowych od jednostek naukowych (np. uczelni wyższej lub samodzielnego instytutu badawczego). Uzyskane wyniki badań firma będzie mogła wykorzystać do wprowadzenia u siebie innowacji produktowej lub procesowej. Planuje się, że z pomocy tej skorzysta co najmniej 170 innowacyjnych przedsiębiorstw z regionu. Okres realizacji obejmuje: 01.09.2010–31.12.2013. Realizator projektu będzie wybierać beneficjentów wsparcia w formie vouchera badawczego w drodze 4 zamkniętych konkursów przeprowadzonych w 2011 i 2012 r. Firmy mogą korzystać z dwóch typów voucherów. Na nawiązanie pierwszego kontaktu z jednostką naukową można otrzymać do 25 tys. zł, a na rozwój współpracy badawczo-rozwojowej do 50 tys. zł. Dzięki projektowi nastąpi stymulacja wykorzystania infrastruktury badawczo-rozwojowej i innych działań wspierających transfer technologii przewidzianych w projektach kluczowych RPO W-KP na lata 2007–2013.</p>
--	---

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego województwa kujawsko-pomorskiego w Toruniu.

W tabeli 3 zaprezentowano rezultaty Programu pilotażowego w województwie kujawsko-pomorskim Voucher badawczy.

Tabela 3
Efekty przeprowadzonych konkursów w ramach Programu pilotażowego Voucher badawczy

Konkurs	Rezultaty
Konkurs 1	Zarząd Kujawsko-Pomorskiego Związku Pracodawców i Przedsiębiorców przyjął w lutym 2012 r. do dofinansowania 58 wniosków. W porównaniu z podobnymi konkursami ogólnopolskimi, w których można było uzyskać wsparcie na badania naukowe, prace badawczo-rozwojowe i badania na zgodność z normami, kujawsko-pomorscy przedsiębiorcy mile zaskoczyli frekwencją i jakością merytoryczną projektów. Złożono 76 wniosków, z czego 58 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Z wniosków, które otrzymały wsparcie, 49 dotyczyło pierwszego kontaktu z jednostką naukową a 9 – rozwoju podjętej już współpracy. Najwięcej planowanych przedsięwzięć badawczych związanych jest z innowacyjnością w dziedzinie

¹¹ Szczegółowe informacje na temat projektu: http://www.vb.kpzpip.pl/blog/1_8-ogloszenie_o_konkursie.html.

	<p>elektroniki, informatyki i telekomunikacji – 21, następnie chemii, biotechnologii i przemysłu spożywczego – 14, przemysłu mechanicznego – 12, budownictwa i materiałów budowlanych – 6, natomiast 5 w zakresie innych zagadnień. Najwięcej projektów zrealizują wydziały Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy – 31 wniosków; Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy – po 7 wniosków, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 2 wnioski, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu – 1 wniosek. 10 wniosków dotyczy różnych jednostek naukowych spoza województwa kujawsko-pomorskiego</p>
Konkurs 2	<p>30.03.2012 r. zakończył się drugi nabór wniosków w projekcie. O dotacje na innowacyjne badania ubiegało się 72 przedsiębiorców (w tym 53 dotyczyło pierwszego kontaktu z jednostką naukową a 19 rozwoju podjętej już współpracy). Przedłożone projekty dotyczyły dziedzin mechaniki, elektromechaniki i elektrotechniki – 26 wniosków oraz projektów z dziedziny informatyki i telekomunikacji – 24 wnioski. Wniosków dotyczących biotechnologii, chemii i przetwórstwa spożywczego złożono łącznie 7, dotyczących budownictwa – 4; z innych dziedzin – 11. Połowa wnioskodawców (36) zakłada współpracę z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Współpracę z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (łącznie z Collegium Medicum w Bydgoszczy) planuje 9 przedsiębiorców, z Wyższą Szkołą Gospodarki – 8, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 3, Wyższą Szkołą Bankową – 2 i Bydgoską Szkołą Wyższą – 1. Trzy firmy planują zlecenie badań Przemysłowemu Instytutowi Automatyki i Pomiarów – Oddział Badawczo-Rozwojowy Urządzeń Sterowania Napędów w Toruniu. Pozostałe wnioski (10) dotyczą współpracy z instytucjami naukowymi spoza województwa kujawsko-pomorskiego</p>
Konkurs 3	<p>W zakończonym w czerwcu 2012 r. trzecim naborze wniosków przedsiębiorcy złożyli 59 wniosków. 38 dotyczy rozpoczęcia, a 21 rozwoju współpracy z jednostką naukową¹². Wnioski dotyczą: mechaniki, elektromechaniki i elektrotechniki – 24, informatyki i telekomunikacji – 19, biotechnologii, chemii i przetwórstwa spożywczego – 10, budownictwa – 1, innych dziedzin gospodarki – 5. Przedsiębiorcy chcą współpracować z następującymi instytucjami naukowymi z województwa kujawsko-pomorskiego: Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy – 30 firm, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 11 i Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu – 6, po 2 wnioski dotyczą współpracy z: Wyższą Szkołą Bankową w Toruniu, Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy, Przemysłowym Instytutem Automatyki i Pomiarów – Oddział Badawczo-Rozwojowy Urządzeń Sterowania Napędów w Toruniu i Towarzystwem Naukowym w Toruniu. 6 przedsiębiorców wybrało do współpracy jednostki naukowe poza województwem kujawsko-pomorskim¹³</p>

¹² Z 59 złożonych wniosków: 11 odpadło na ocenie formalnej a 4 na merytorycznej. Pozostałe wnioski uzyskały dofinansowanie; http://www.vb.kpzpip.pl/blog/1_36-wyniki_3_naboru_wnioskow_w_projekcie_voucher_badawczy.html.

¹³ <http://mojregion.eu/regionalny-program-operacyjny-województwa-kujawsko-pomorskiego/aktualnosci/czytaj/items/voucher-badawczy---zakonczone-nabor.17922.html>.

Konkurs 4	Ostatni nabór wniosków o udzielenie wsparcia w formie vouchera badawczego zakończył się 28.09.2012 r. O dotacje na innowacyjne badania ubiegało się 76 przedsiębiorców, z czego 48 wniosków rozpatrzono pozytywnie. Z wniosków, które otrzymały wsparcie 10 dotyczyło pierwszego kontaktu z jednostką naukową (4 wnioski pomimo pozytywnej oceny nie uzyskały dofinansowania z powodu braku środków finansowych), a 30 – rozwoju podjętej już współpracy (4 wnioski pomimo pozytywnej oceny nie uzyskały dofinansowania z powodu braku środków finansowych). Łącznie więc wsparcie uzyskało 40 firm (8 firm pomimo pozytywnej oceny nie uzyskało dofinansowania z powodu braku środków finansowych). Z 76 wniosków 28 odrzucono (18 na ocenie formalnej a 10 na merytorycznej), 40 otrzymało wsparcie, natomiast 8 pomimo pozytywnej oceny nie uzyskało dofinansowania z powodu braku środków finansowych
--------------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Związku Pracodawców i Przedsiębiorców; <http://www.vb.kpzpip.pl/>.

Obecnie współpraca nauki z biznesem oznacza często łączenie ognia z wodą. Z obu stron mamy do czynienia z krzywdzącymi stereotypami: „nawiedzony naukowiec” kontra „niedouczony przedsiębiorca”. Czas pokaże, jak rozwine się idea współpracy nauki z biznesem w regionie kujawsko-pomorskim, która dzisiaj jest w początkowym okresie rozwoju¹⁴. Z pewnością znajdą się przedsiębiorcy i przedstawiciele kadry naukowej, którzy chętnie, w imię wspólnych interesów, podejmą taką współpracę przyczyniając się tym samym do podniesienia innowacyjności regionu oraz zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw i uczelni¹⁵. Każdy, niezależnie od jego wielkości, zrealizowany wspólny projekt przedsiębiorstwa i uczelni będzie powodował pozytywną zmianę nastawień społecznych i pogłębianie kultury przedsiębiorczości w środowisku naukowym. Na obecnym etapie rozwoju tego nurtu w Polsce jest to bardzo istotne.

Efekty wspólnej współpracy obu sfer nie bez znaczenia pozostaną dla regionu, w którym będzie się ona odbywała. W wyniku rozwoju akademickiej przedsiębior-

¹⁴ Współpraca z ośrodkami naukowymi i uczelniami wyższymi wykracza poza granice regionu. Dominujące kontakty badanych przedsiębiorców z uczelniami wyższymi wykraczają poza województwo kujawsko-pomorskie, co powodowane jest faktem, że ośrodki w regionie jak dotąd nie oferują adekwatnych do oczekiwanych badań i działań wdrożeniowych, a firmy z województwa współpracują z Politechnikami w Warszawie, Gdańsku oraz Wrocławiu. P. Markiewicz, R. Ratajczak, *Raport z badania fokusowego w ramach projektu inLAB – Innowacyjne laboratorium współpracy nauki i biznesu. Grupa: Przedsiębiorcy*, Bydgoszcz 2011, s. 3.

¹⁵ Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego działa 5 publicznych szkół wyższych, 17 niepublicznych oraz 3 seminaria duchowne. Spośród szkół publicznych tylko jedna, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy jest uczelnią, której zasadniczy profil jest nakierowany na kształcenie w kierunkach technicznych. Pozostałe szkoły publiczne prowadzą kształcenie przede wszystkim w kierunkach nietechnicznych. Wśród szkół niepublicznych zdecydowanie przeważają szkoły kształcące w kierunkach nietechnicznych (głównie w kierunkach humanistycznych, prawniczych, ekonomicznych), a wyższe niepubliczne szkoły kształcące także w kierunkach technicznych są nieliczne i mają niewielką liczbę studentów (np. Wyższa Szkoła Środowiska w Bydgoszczy czy Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi).

części swoje zastosowanie w przemyśle mogą znaleźć opracowane w uczelnianych laboratoriach innowacyjne technologie, produkty, itp. Korzyścią dla przemysłu może być także bezpośrednie angażowanie pracowników naukowych w badania prowadzone w przedsiębiorstwach. Takie rozwiązania będą jednak wymagały wypracowania zasad (modelu) współpracy, zadawalającego obie strony.

Podsumowanie

Zastosowanie zdobyczy wiedzy w praktyce wymaga podjęcia wielu prób, eksperymentów, z których jedynie niewielki odsetek kończy się powodzeniem.

W polskich warunkach budowa nowoczesnych relacji nauka–gospodarka, to nowe wyzwanie. Nauka przez cały okres powojenny rozwijała się w oderwaniu od praktyki gospodarczej, gdyż przemysł z poprzedniej epoki nie był zainteresowany innowacjami. Realizowane już od ponad 20 lat zmiany systemowe w niewielkim stopniu dotknęły nauki i sektora B+R, stąd można stwierdzić, że w Polsce biznes akademicki jest na etapie raczkowania. Niemniej pojawia się potrzeba nowego zdefiniowania relacji uniwersytetu z biznesem, a w konsekwencji nowego modelu szkoły wyższej, szeroko współpracującej i budującej przewagę konkurencyjną najbliższego otoczenia. Nowoczesny uniwersytet buduje elastyczne powiązania społeczne, gospodarcze i regionalne z otoczeniem, współtworząc partnerstwo akademicko-gospodarcze oraz sieci innowacyjne. Efektywna organizacja powiązań uczelni z gospodarką wymaga rozwoju wyspecjalizowanych podmiotów (ośrodków innowacji) działających na styku nauki i biznesu oraz umiejętnie respektujących specyfikę obydwu środowisk. Tak zwany uniwersytet trzeciej generacji jest kreatywny i przedsiębiorczy, zajmuje się edukacją, badaniami i komercjalizacją know-how, generuje wartości dodane dla gospodarki i społeczeństwa.

Ostatni raport *Innovation Union Scoreboard* wskazuje, że polscy przedsiębiorcy wciąż obawiają się nowatorskich rozwiązań i zbyt często podążają utartymi ścieżkami. Taki model czasami pozwala prowadzić biznes na przyzwoitym poziomie, jednak uniemożliwia sukces na skalę międzynarodową. Polski rząd zwiększa finansowanie sektora badań i rozwoju, powstają nowe programy finansujące badania dla przemysłu, budowane są ultranowoczesne laboratoria¹⁶. Zdaniem Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. Barbary Kudryckiej, nauka polska gotowa jest w coraz większym stopniu angażować się w rozwój gospodarczy kraju, jednak jak głosi podstawowa prawda: wzrost podaży nie wystarczy, musi rosnać popyt, czyli zapotrzebowanie przemysłu na wyniki badań¹⁷: „otwarta jest furтка do tego, by pracodawcy aktywnie wpływali na programy studiów, by firmy wraz z uczelniami

¹⁶ Udział ogólny nakładów na B+R w PKB w Polsce wciąż utrzymuje się na poziomie 0,57% (Polska jest w grupie pięciu krajów członkowskich UE, które wydają najmniej na badania i rozwój). Tymczasem w krajach wysokorozwiniętych nakłady poniesione na B+R przekraczają 3% PKB (w Szwajcarii czy Japonii), a nawet są niewiele niższe niż 4% (w krajach skandynawskich).

¹⁷<http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/zdaniem-ministra/artukul/innowacje-to-odwagamyshlenia/> (15.02.2012).

tworzyły konsorcja badawcze albo zamawiały i finansowały badania naukowe¹⁸. Polscy menedżerowie nie doceniają potencjału badawczego, który drzemie w zasobach polskich uczelni i ośrodków naukowo-badawczych. Poza tym na tle USA czy krajów UE, polskie przedsiębiorstwa stosunkowo niewiele wydają na prace badawczo-rozwojowe¹⁹.

Polska niestety pozostaje ciągle krajem peryferyjnym technologicznie, którego wkład w globalny sektor nauki, badań i technologii jest znikomy. Ekspansja polskich firm nie zaowocowała pojawieniem się globalnych „marek” znad Wisły. Stan ten należy uznać za najważniejsze zagrożenie strategiczne XXI wieku, a brak zdecydowanych działań grozi „dryfem rozwojowym”, emigracją najzdolniejszych zasobów ludzkich, a w konsekwencji – marginalizacją gospodarczą i polityczną. Niemniej realizowany przez Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców „Program voucher badawczy”, który ma ułatwić transfer wiedzy i doświadczeń ze sfery badań do biznesu (szczególnie firm z sektora MŚP) pokazał, że współpraca nauki z biznesem jest możliwa i przynosi obu stronom wymierne korzyści²⁰. I trzeba wierzyć, że współpraca ta będzie w dalszym ciągu się rozwijać.

**ASSESSMENT OF THE SUPPORT OF COOPERATION OF MICRO, SMALL AND
MEDIUM ENTERPRISES (MSME) WITH SCIENTIFIC CENTRES WITHIN RE-
GIONAL OPERATIONAL
PROGRAMMES IN THE KUJAVIAN-POMERANIAN REGION
(ROP KP-R)**

Summary

In our contemporary world the capability to introduce innovations perceived as the ability to assimilate and utilize new knowledge constitutes a fundamental factor influencing economic progress and development. In modern economy innovative enterprises created on the basis of research conducted by scientists in scientific centres constantly gain in significance. Transfer of knowledge in the European scale has currently been among one of the

¹⁸ A. Nowakowska, D. Wielowieyska, *Nauka pod rękę z biznesem za 1 proc.*, „Gazeta Wyborcza” 18.05.2012.

¹⁹ W Polsce ponad 61% środków z budżetu państwa przeznaczonych jest na B+R, resztę wykładają firmy, a na świecie jest dokładnie odwrotnie. Według GUS we wszystkich firmach przemysłowych innowacyjność spada. Za aktywne innowacyjnie uważa się 40% wszystkich firm w UE. W Polsce w sektorze przemysłu 23,9% i w handlu 21,5%, podczas gdy na przykład w Niemczech jest to odpowiednio 72,8% i 57,7%. Z badań PKPP Lewiatan wynika, że biznes często rezygnuje z nowoczesności, bo ta jest kosztowna – firmy wolą konkurować niską ceną. Dla porównania, japoński koncern Toyota przeznacza na B+R ok. 7 mld USD rocznie. Nasi liderzy – BRE Bank, Bioton, Telekomunikacja Polska, Netia, Asseco Poland i Orlen – wydają do ok. 80 mln zł.

²⁰ Firma Druk-Intro SA z Inowrocławia, która rozpoczęła współpracę z UTP w Bydgoszczy w ramach opisanego projektu voucher badawczy w konkursie zorganizowanym w 2012 r. przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego wygrała w kategorii innowacyjna technologia. Firma wpadła na pomysł, którego dotąd w branży poligraficznej na świecie nikt nie stosował. W linii produkcyjnej zamontowała chromatograf i urządzenie czyszcząco-suszące, dzięki czemu może wyeliminować lotne związki chemiczne w produkcji książeczek dla dzieci; T. Ciechoński, *Nasze firmy przyszłości. Zobacz, czym się zajmują*, „Gazeta Wyborcza” dodatek Toruń, 19.10.2012.

solutions leading to the creation of the economy based upon knowledge. It also constitutes a major pillar of integration as well as an effective way of internationalization of scientific research, and thus cooperation between scientific centres and businesses has been one of the primary conditions of the civilisation advance of Poland. Lack of the cooperation or its feeble utilization will undoubtedly squander some part of the economic potential of our country.

In the paper on the basis of ROP KP- R for the years 2007-2013 and the analysis of the conducted competitions (within 5.4 Operation.: Enhancement of the Regional Research and Development Technological Potential) by the Marshals Office of the city of Torun and various publications in the field, the author touches upon issues concerning the support between science and business (particularly of the MSME sector) received from the European subsidies within ROP and the assessment of the cooperation of the research and development centres and the enterprises in the Kujavian-Pomeranian region.

Translated by Maciej Tokarski